

OP HET DIEVENSPOOR

M. C. Capelle

M. C. Capelle

Op het dievenspoor

tekeningen van Geeske van Tienhoven

2e druk

J. N. VOORHOEVE - DEN HAAG

© Copyright J. N. Voorhoeve - Den Haag ISBN 90.297.0405.5

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

1 MES IN LEREN ETUI

Het dichte bos omringt het dorp van Okello.

Als de mensen er niet voortdurend tegen vechten, dan groeit de wildernis over de paden en overwoekert ze de huizen. Dat oerwoud, het leunt als een groene muur tegen de wereld. In dit dorp woont Okello.

Een dorpje in Nigeria, een paar uur sporens ten noorden van de grote stad Ibadan. Hier woont hij met zijn vele broers en nog meer zusjes; met Azoeka en Edeo en Nzekwoe - of hoe ze meer mogen heten.

Rond de hutten zie je ze van groot tot klein. Er zijn zelfs broers getrouwd. Maar dat zijn halfbroers van Okello, want zijn vader is een moslem met vier vrouwen. Elk heeft haar eigen hut.

De moeder van Okello is de derde vrouw.

Er is nog meer te zeggen over die derde vrouw; zij is christin. De andere vrouwen zijn evenals Okello's vader moslem. In deze omgeving valt het vaak zwaar om te leven zoals het een kind van Jezus betaamt.

Maar de moeder van Okello is een dappere vrouw.

Het zou voor haar eenvoudiger zijn als ze óók elke dag de gebeden voor Allah had gedaan.

Maar dat wil ze niet.

Ze blijft Jezus trouw.

En één ding houdt haar altijd bezig: dat haar twee jongens zullen opgroeien tot flinke kerels. Tot mannen die in hun leven Jezus Christus volgen.

Dát is haar vurigste wens.

Daarom bidt ze iedere dag.

Haar twee jongens heten Okello en Edeo.

Het zijn nog lang geen mannen. Maar twee Nigeriaanse kwajongens. Twee rakkers, even groot en even oud, op

elkaar lijkend als twee druppels water. Allebei met een dikke bos kroeshaar en met koolzwarte ogen. Ze vinden het leven nog zo kwaad niet om geleefd te worden.

Van de strijd van hun moeder begrijpen ze nog niet veel. Het enige verschil met de andere broers is dat ze een school van de christenen bezoeken.

Vader vindt dat wel goed.

Hij heeft ook geen bezwaar als zijn vrouw naar de kerk gaat. Okello's vader vindt zich een ruimdenkend man.

En . . . hij houdt van zijn tweeling! Die kunnen bij hem echt geen kwaad. Als ze weer één van hun kwajongensstreken hebben uitgehaald zodat moeder boos is, dan heeft vader de grootste schik. Nu, dat wéten Okello en Edeo.

Vandaag hoeven ze niet naar school en dat belooft een mooie dag. Eerst helpen ze moeder, zoals iedere morgen. Ze halen wat droge takken uit het bos, in de open keuken knielt Okello neer om het kolenvuurtje aan te blazen, terwijl Edeo hem droge takjes aanreikt. Ziezo, het vuur brandt. Moeder kan het ontbijt klaarmaken!

Daarna volgt het schoonvegen van hun erf, maar dat is in een wip gebeurd. Als moeder vanmorgen maar niet te streng controleert.

Moeder heeft van een paar groene bananen al een stevig papje klaargemaakt en de tweeling laat het zich best smaken.

"Ik heb vandaag een mooi werkje voor jullie," zegt moeder, terwijl ze de schotel schoonmaakt.

Okello en Edeo kijken elkaar vlug aan. Een móói werkje! Ze weten al wat het zal zijn: meegaan naar de tuin en helpen bij de oogst van de zoete aardappel. Ze kunnen zich een leuker werk voorstellen. Maar er zal niet aan zijn te ont-komen.

"Ik wil vandaag juist . . . ," begint Edeo.

Hij weet alleen niet snel te bedenken wat hij vandaag wenst. Dat hij nog moet werken voor school? Hij hoort moeder al lachen als hij dat durft zeggen.

"Ik wil graag dat jullie vandaag naar de markt gaan," horen ze tot hun verrassing. "Ik heb een nieuwe kruik nodig. Neem dan wat cassave-wortels mee, die kun je tegelijk verkopen en van het geld zoek je een flinke kruik."

Dat is aan geen dovemansoren gezegd!

Niet de hele dag werken op het land, zodat ze van top tot teen bedekt raken met het roodbruine stof. Maar naar de markt! Ze willen niets liever.

Een paar keer per maand wordt op een uur afstand van hun dorp markt gehouden. Op die plek staan enkele lage gebouwtjes en van alle kanten komen de mensen om hier te kopen of te verkopen; vaak komen ze alleen voor de gezelligheid. Op hun hoofd dragen ze een last cassave-wortels.

Moeder heeft hun ook gauw een stuk suikerriet in de hand gestopt. Ze kènt haar tweeling. Het duurt niet lang of ze hebben weer honger en dan kunnen ze hun maag vullen met het suikerriet.

"Bewaar het nu zo lang," raadt ze aan.

Maar hoe kan moeder zó dom zijn!

Ze zullen een halve dag met een stuk suikerriet in hun handen lopen! Edeo zet al dadelijk zijn sterke tanden in het groene riet, rukt er een stuk af en begint te kauwen. Dat smaakt best! Er is in zijn maag nog best een plaatsje over. De harde stengel spuwt hij uit op het pad.

Okello volgt zijn voorbeeld. Ziezo, nu hebben ze daar geen hinder van.

Op de markt is het druk.

Overall hebben de mensen, die iets te koop willen aanbieden, zich aan de kant van de weg neergezet. Zo doen ook Edeo en Okello. Het wachten is nu op een koper.

Gelukkig duurt dat niet lang. Een vrouw neemt een paar cassave-wortels in haar hand en informeert naar de prijs. Ze raken het spoedig eens. Nu hebben ze nog de hele dag voor zich. Eerst maar eens op de markt rond kijken en zien wat er te koop is.

Ze slenteren wat tussen de koopwaar.

Er worden mooi bedrukte stoffen aangeboden. Moeder zou er een prachtige hoofddoek van maken.

Een koopman verkoopt zijn geheime middelen tegen allerhande ziekten. Er staan ook kookpotten.

"Laten we niet vergeten er één te kopen," denkt Okello. Nu is het daarvoor nog te vroeg. Hij noch Edeo voelt er voor om de ganse dag met een zware aarden pot te sjouwen.

Er liggen pinda's en sinaasappels te koop. Een slager heeft juist een koe geslacht, zodat ieder zich er van kan overtuigen dat het vlees vers is. De vliegen strijken al met honderden tegelijk op de bloederige massa neer.

Maar het móóist is de hoek waar de leerbewerkers hun waren hebben uitgestald. Het zijn kunstenaars, deze mannen, haast allen afkomstig uit hetzelfde dorp. Moet je zien hoe sierlijk ze het leer hebben bewerkt. Niemand doet het ze na. Voor hun produkten is dan ook altijd veel belangstelling.

Opeens stoot Okello zijn broer aan.

"Kijk eens naar die messen in leren etui," zegt hij.

Ja, die zijn mooi. Dat is een rijk bezit en begerig blijven de jongens toekijken. Wat moet het fijn zijn om zo'n mes je eigendom te kunnen noemen.

Ze gaan nog wat dichterbij staan en nemen één van de messen in hun hand. Soepel schuift het in en uit het leren etui. Okello informeert naar de prijs.

"Zes shilling," antwoordt de man achter het stalletje.

Zes shilling, dat is een handvol geld. Dat betekent twaalf

shilling voor twee messen, voor elk één.

Okello kent het klappen van de zweep.

"Zes shilling?" vraagt hij verontwaardigd. "U vraagt zes shilling voor zo'n mesje! Dat is toch geen prijs, dat is afzetterij. Ik bied twee shilling."

Het heeft er alle schijn van dat de koopman uit elkaar zal barsten van nijd. Hij duwt het fraai bewerkte etui onder Okello's neus.

"Heb je dit wel gezien?" vraagt hij kwasi-woedend. "Ooit eerder zo'n etui in je handen gehad?"

"Kom mee," zegt Okello en pakt Edeo bij de arm. Hij weet wat nu gaat komen en hij vergist zich niet. Nog voordat ze tussen de mensen verdwenen zijn heeft de koopman hen al teruggeroepen.

"Vijf shilling!" zegt hij. "En niets minder."

Weer houdt hij het mes aan Okello voor. "Vijf shilling is toch geen geld voor zoiets moois? Niemand in je dorp heeft een mes in zo'n prachtig etui."

Okello moet hem gelijk geven.

Maar hij dóet het niet.

"Nog te duur," zegt hij kort. "Drie shilling en geen penny meer."

Er wordt nog eens geboden, weer afgedongen - het spel van iedere dag en van elke markt.

Tot de prijs eindelijk is vastgesteld op vier shilling. Een redelijk bedrag!

Okello haalt zijn geld tevoorschijn. Hij telt het na en berekent hoeveel ze nodig zullen hebben om een nieuwe kruik te kopen. Dan blijft er niet meer over dan anderhalve shilling. Niet eens voldoende voor één mes.

"Ik . . . eh . . . ik heb niet genoeg," bekent hij schoorvoetend en maakt dan gauw dat hij tussen de mensen verdwijnt. De koopman is woedend! Daar heeft hij zijn tijd staan ver-

prutsen met zo'n kwajongen. Anderhalve shilling! Hij spuwt zijn gal uit over de tweeling tegen een volgende, meer serieuze klant.

Maar Edeo en Okello kunnen de mooie messen niet vergeten. Hadden ze maar voldoende geld, dan zouden ze graag twee messen kopen.

Ze lopen naar de hoek van de markt waar de kruiken liggen. "Misschien kunnen we een goedkope kruik meenemen," bedenkt Edeo. "Dan houden we zoveel over dat we één mes kopen; die is dan voor ons tweeën."

Maar Okello heeft zich niet in zijn berekening vergist. Ze krijgen een kruik zoals moeder wenst en het wordt geen koopje. Ze houden precies anderhalve shilling over. Dat is spijtig.

Om de beurt dragen ze de zware kruik op hun hoofd. Maar onderweg praten ze nog steeds over de messen. En over het mooie leren etui waarin de messen geborgen zijn. Hoe krijgen ze ooit voldoende geld bijeen om zoiets moois te kunnen kopen.

"Laten we het aan vader vragen," stelt Edeo voor.

Ja, dat kunnen ze doen – maar ze twifelen dadelijk aan het resultaat. Acht shilling is veel geld. Vader is hun vriend. Maar ze vermoeden hoe hij zal reageren wanneer ze om acht shilling durven vragen.

Moeder? . . .

Die neemt haar kruik in ontvangst en controleert de aankoop van haar zoons. "Een goeie kruik," zegt ze. "Best gedaan." "We hebben nog iets anders gezien," begint Edeo.

"Ja, dat was zó mooi!" valt Okello dadelijk bij. "U weet wel, waar de leerbewerkers altijd staan. Daar zagen we prachtige messen in leren etui. We . . . we zouden graag ieder zo'n mes willen."

"We zouden zo'n mes goed kunnen gebruiken als we hout

moeten halen uit het bos,” dringt Edeo aan.

”Ja, dat zal best,” antwoordt moeder. ”En weten jullie hoe duur die messen zijn?”

”Daar hebben we naar gevraagd,” antwoordt Okello gauw.

”Ze waren helemaal niet duur. Ze kosten maar net vier shilling. Zeg nou zelf . . .”

Moeder begint smakelijk te lachen.

Maar het is een lachje waar de tweeling echt niet van houdt.

Dan voelen ze zich klein, ondanks hun bravour.

”Ik weet het goed gemaakt,” zegt moeder. ”Flinke jongens hebben wel een mes nodig. Dat ben ik met je eens. Weet je wat we doen? . . . Jullie gaan hard werken op school. En je koopt zo’n mooi mes als je zelf gaat verdienen. Tot zolang mogen jullie mijn oude kapmes wel gebruiken als je hout uit het bos moet halen. Zullen we dat afspreken?”

Dat is moeders antwoord.

En ze weten dat ze moeilijk tot andere gedachten is te brengen. Jammer. Ze waren toch zo mooi, die scherpe messen in de fraaie etuis.

Dan valt de nacht over het dorp van Edeo en Okello. De dieren van de Foelani zijn door de herders thuisgebracht en hebben hun veilige plaats in de omheinde ruimte gekregen. De velden liggen verlaten.

Samen met moeder doen de jongens zich te goed aan de avondmaaltijd. Voordat ze gaan slapen bidt moeder:

Heer spreid uw liefde over ons uit,

Vergeef wat we verkeerd deden.

Uw beloften zijn meer dan alle sterren aan de hemel

Lieve God en Vader, draag ons door de nacht.

En maak ons fris voor de morgen.

Amen

Het wordt stil in de hut. Maar Okello noch Edeo kunnen slapen. Ze moeten nog steeds aan de fraaie messen denken. Opeens krijgt Okello een mooi idee.

"Edeo . . . ," fluistert hij. "Luister. Weet je wat we doen? . . . We gaan het geld voor de messen verdienen. Er zijn vast mensen in het dorp die ons betalen als we voor hen werken!" Edeo is dadelijk enthousiast. Ja, dat zullen we doen! Dan hebben ze het geld binnen een paar dagen in hun bezit. Je zult de koopman op de markt zien kijken als ze weer voor zijn stalletje komen en ze geven hem acht shilling. Het is een prachtig plan.

Moeder hoort haar tweeling fluisteren.

Ze glimlacht. O, die twee bengels van haar!

"Jullie moeten nu gaan slapen," zegt ze kort. "Morgen is het weer vroeg dag."

2 WIE ZAL DAT BETALEN?

Bij het opstaan moeten Edeo en Okello dadelijk denken aan wat ze gisteren hebben beleefd. En ook aan Okello's plan. Ze zijn er vol van.

"Jammer dat we vandaag naar school moeten," treurt Edeo. "We zouden de dag beter kunnen gebruiken om wat te verdienen."

Daar is Okello het roerend mee eens.

Eerst moeten ze de werkjes van iedere morgen doen: droog hout halen, het vuur aanmaken. En na het ontbijt gaan ze op weg naar school.

Maar vanmorgen hebben ze geen aandacht voor de lessen. Er zijn nú belangrijker dingen: op welke manier kunnen ze wat verdienen? Acht shilling, dat is veel geld, moeder had gelijk.

"Weet ik niet iemand die bezig is met het bouwen van een nieuwe hut?" vraagt Okello zich af. "Daar zouden we kunnen helpen."

"Okello, je moet bij de les zijn!" hoort hij de stem van de onderwijzer kribbig. Het is vanmorgen niet de eerste keer dat hij tot de orde wordt geroepen.

Na afloop van de schooltijd gaan ze samen terug naar huis. Op hun hoofd ieder een zakje met een paar boeken. En in hun dichte kroeshaar de balpen. Een beter plekje is daar niet voor te bedenken.

"Heb jij al wat bedacht?" informeert Edeo.

"Nee, ik weet het niet," antwoordt Okello somber. "Ik . . ."

"Laten we het aan Samba vragen!" roept Edeo opeens uit en hij loopt snel naar een oude man die vóór zijn huis onder een afdakje aan het werk is. Samba is wever en de jongens hebben wel eens eerder toegekeken hoe hij handig de spoel hanteert. Hij maakt mooie weefsels, die zijn vrouw tegen

een goede prijs op de markt verkoopt.

Samba kijkt op als de tweeling voor hem staat. Hij is een vriendelijke oude baas, met een grijze baard en een zwarte fez op zijn hoofd.

"Zo, komen jullie weer eens bij me kijken?" vraagt hij. Okello knikt. En Edeo ziet toe hoe de oude man handig de inslag door de schering brengt.

"Dat is mooi werk, Samba," zegt hij poeslief. "Dat wil ik ook wel leren."

"Ja, het is mooi werk," beaamt Samba. "En echt niet moeilijk. Je kunt allerlei mooie figuren in het weefsel aanbrengen."

"Mogen we u vandaag helpen?" vraagt Okello.

Samba kijkt weer op van het witte doek, dat langzaam onder zijn handen groeit. "Jawel, ik kan best iemand gebruiken."

"Als u ons leert hoe we moeten weven, dan kunt u misschien iets voor ons werk betalen," stelt Edeo bescheiden voor.

"Betalen? Hoor ik goed wat je daar zegt? Moet ik je betalen?"

De stem van de oude man slaat van verontwaardiging over.

"Ik betalen! Als ik het je eerst leer! Jullie moeten mij betalen omdat ik je leermeester wil zijn. Zo is het en niet anders. Maak maar gauw dat je wegkomt! Bengels!"

Dat is geen succes. Maar alle begin is moeilijk en daarom geven ze de moed niet op. Bij de oude wever hoeven ze het in ieder geval niet nog eens te proberen. Die heeft precies gezegd waar het op staat.

Ze lopen langs de hut van een vrouwtje, dat juist naar de rivier gaat om water te halen.

"Wacht even, wij zullen het voor u doen!" haast Okello zich.

"Onze benen zijn jonger dan de uwe."

Het vrouwtje zet grote ogen op. Ze kent de jongens; iedere dag komen ze langs haar hut, maar ze heeft nooit gemerkt dat ze zo bereidwillig zijn. En nu stellen ze opeens voor om

water te halen! Leuke jongens zijn het.

"Hier is nóg een kruik," zegt ze en rept zich in de hut om een tweede waterkruik tevoorschijn te halen. Die zetten de jongens ieder op hun hoofd.

De rivier is niet naast de deur. Ze moeten wel een half uur lopen en op de terugweg zijn de kruiken loodzwaar. Ze krijgen het er warm van.

"Denk je dat ze ons zal betalen?" hijgt Okello, terwijl hij tegen een steile helling klautert.

"Ik weet het niet," aarzelt Edeo. "Ze ziet er niet rijk uit."

Tegelijk struikelt hij haast over een boomwortel die uit het paadje tevoorschijn komt. Hij voelt hoe de zware kruik op zijn kroeshaar wankelt, maar gelukkig kan hij zijn evenwicht bewaren. Stel je voor dat de waterkruik in stukken valt! Dan zou hij niet eens naar de oude vrouw terug durven.

"Ik geloof het niet," zegt hij, zodra de situatie is gered. Misschien krijgen ze een handvol pinda's, maar of het hun ieder een shilling zal opleveren?

Het vrouwtje zit heerlijk in de schaduw van haar hut. Daar wacht ze op hun terugkeer.

"Heb je onderweg niet te veel water verspild?" vraagt ze. Okello schudt zijn hoofd.

En Edeo vertelt maar niet dat het weinig scheelde of hij had helemaal geen water gebracht, zelfs geen kruik.

Ze zetten de zware last voorzichtig op de grond. En vegen het zweet van hun voorhoofd. Brrr, wat hebben ze het warm. Het oude vrouwtje is zielsgelukkig. "Ik begin oud te worden," vertrouwt ze hun toe. "Vroeger ontzag ik het nooit om water uit de rivier te halen. Maar de laatste tijd zie ik er steeds meer tegen op. Daarom ben ik blij dat jullie me hebben geholpen. Allah zal je er voor belonen, want ik kan het niet, ik heb geen penny."

Edeo en Okello kijken elkaar even aan. Het is een móóie

wens, alleen kun je er geen mes voor kopen.

Na een korte groet trekken de jongens verder. Ze hebben eigenlijk dom gedaan om hun kostbare tijd voor niets te verknoeien. Misschien hadden ze op een andere plaats meer succes gehad.

Toch voelen ze zich niet boos of teleurgesteld. "Zag je wel hoe blij ze was?" zegt Okello.

Dat is óók een beloning. Al rammelen de geldstukken nog steeds niet in hun zak.

Maar wat nú?

Waar zullen ze werk zoeken? En dan het liefst werk dat iets oplevert?

Thuis informeert moeder belangstellend naar hun verdienste. Okello vertelt eerlijk wat hun is overkomen: dat de oude Samba erg vriendelijk was - tot ze over geld verdienen spraken. En dat het oude vrouwtje een mooie wens meegaf.

Moeder schatert het uit.

"We hebben nog niéts," pruilt Edeo. "En we willen toch zo graag ieder een mes in leren etui."

"Acht shilling," denkt Okello hardop. "Dat is véél."

Moeder knikt. Ja, acht shilling is veel geld. Zij heeft het niet. En al had ze het bedrag in de hut, dan nog zou ze het niet uitgeven voor een tweetal messen in leren etui. Dat is een luxe die ze zich niet kunnen veroorloven.

"Zullen we het aan vader vragen?" stelt Edeo voor. Misschien, als hij in een goede bui is . . .

Vader is een voornaam man in het dorp, hij is de chieïf. En in de ogen van de jongens is hij schatrijk.

Maar moeder wil niet dat ze er om vragen. Ze verbiedt het kort en bondig. "Jullie zouden het toch zelf verdienen?" spot ze. "En nu wil je opeens geld vragen! Jullie zijn toch geen bedelaars? Flinkke kerels doen het zèlf."

Moeder heeft gelijk.
Maar wáár kunnen ze om werk vragen?
Waar valt iets te verdienen?
Dat is de vraag die hen voortdurend bezighoudt.

3 VÉÉL TE GEVAARLIJK!

Ze zitten naast elkaar aan de kant van de weg, Edeo en Okello. Ze hebben moeder geholpen op het land, maar het werk is nu gedaan. En wéér denken ze aan hun grote plan. Wat kan het leven toch moeilijk zijn. Ze willen graag wat verdienen, terwijl het maar niet lukt. Telkens kloppen ze tevergeefs aan. De mensen lachen hen zelfs uit.

Bij wie kunnen ze nu eens aankloppen?

"Op de markt . . .," bedenkt Okello. "Misschien kunnen we een stalletje op de markt beginnen. Met wat aardnoten of vruchten uit het bos."

Edeo lacht smalend.

"Denk je dat we daarmee acht shilling bijeen krijgen? Ik dacht dat je verstandiger was."

Edeo heeft gelijk. Dat is ook geen oplossing. Maar hoe dan? Zo zitten ze te piekeren in de schaduw van een struik. En een antwoord op hun vraag komt er niet. Het is om moede-loos te worden.

Langzaam trekt een kudde koeien met puntige horens voorbij. De dieren hebben geen haast. Traag slaan ze hun tong om de polletjes gras aan de kant van het smalle paadje en letter niet eens op de twee jongens onder de struik.

Naast de laatste koe loopt Okafo.

Ze kennen hem. Okafo is een Foelani-jongen van hun leeftijd. Alle mensen van de Foelani-stam zijn herders en Okafo hoedt de koeien van zijn vader al een paar jaar.

De jonge herder heeft geen haast.

Het is nog lang geen vijf uur, de tijd dat de koeien in de kraal moeten zijn, en ze zijn al bijna thuis. Daarom voelt Okafo best voor een praatje.

Hij gaat niet naast hen in het gras zitten, want hij is een goede herder en wil de dieren niet uit het oog verliezen. Sommige

koeien zijn zo oerdom en eigenwijs, en je zou zijn vader moeten horen, als hij straks met een koe te weinig thuis komt. Nee, hij moet zijn kudde steeds kunnen overzien, dat is het veiligst.

"Ha, Okafo," groet Edeo.

Okello zegt niets. Maar opeens beginnen zijn ogen te stralen. Natuurlijk, dit is het! Dat hij daar niet eerder aan heeft gedacht! Dit is werk voor jongens, kijk maar naar Okafo. Ze moeten een kudde gaan hoeden; daar is geld mee te verdienen!

"Vertel eens, Okafo, hoeveel verdien jij met het hoeden van de koeien?" vraagt hij.

Okafo kijkt hem verbaasd aan. Dat is me ook een vraag. Geld verdienen met de koeien van zijn vader! Hoe komt Okello er bij.

"Verdienen?" zegt hij met een verlegen lachje. "Jij wil weten hoeveel ik met de koeien verdien? Daar heb ik nooit aan gedacht. Ik verdien . . . eh . . . eigenlijk niets, hè. Ik krijg er eten voor, en kleren als ik ze nodig heb. Zo is het altijd geweest."

"Maar er zijn toch ook herders die er wèl geld mee verdienen?" wil Okello weten.

"Misschien wel. Maar niet bij ons, de Foelani. Wij hoeden onze eigen koeien. Daar hebben we geen vreemden voor nodig . . . Maar waarom maak jij je zo druk over verdienen, Okello? Krijg je thuis niet voldoende eten?"

Okello schudt zijn hoofd. Nee, dat is het niet.

"Op de markt hebben we een mooi mes gezien, Okafo, en zo'n mes willen we hebben, voor allebei één. Begrijp je. Daarom moeten we eerst geld verdienen. Alleen weten we niet hóé. We hebben het al een paar keer geprobeerd, maar het lukt steeds niet. Kun jij ons helpen?"

Okafo kijkt hen nadenkend aan.

Dan gaat hij er eens echt voor staan, zoals de gewoonte is van de Foelani-herders: leunend op zijn stok, de linker voet-zool tegen de rechterknie.

"Tja . . .," zegt hij en er komt een diepe rimpel op zijn voorhoofd. "Dat is een moeilijke vraag. Ik weet het zo gauw niet. Wij hebben geen herders nodig. En als iemand een herder moet hebben, dan zal het een Foelani moeten zijn. Die kennen de koeien, zie je."

"Wij óók!" haast Edeo zich.

Daar geeft Okafo maar geen antwoord op; er glijdt een lachje over zijn gezicht. Kennen en kennen is twee. Ze hebben wel eens een koe gezien. Maar ze zouden vreemd opkijken als ze er de hele dag met de dieren op uit trekken. Misschien denken ze dat het werk van een herder alleen bestaat uit het lui in het gras liggen; de koeien grazen tòch. Nee, er komt méér voor kijken. Een goeie herder is altijd bezig.

"Ik weet het echt niet," peinst Okafo. "Maar misschien . . ." Hij zwijgt; zijn donkere ogen worden tot smalle spleetjes. "Nou, wát misschien," dringt Okello ongeduldig aan.

"Nee, dat is eigenlijk niets voor jullie. Dat is geen werk voor jongens, daar moeten grote mensen aan te pas komen. Véél te gevaarlijk."

"Wat bedoel je, Okafo?"

"Ik zal je zeggen waar ik aan dacht. De laatste tijd wordt er telkens uit de kudde van mijn buurman Oemara gestolen. Er is een veedief aan het werk, maar het gebeurt zo listig, dat niemand na kan gaan wie de dader is. Gisteren hoorde ik er onze buurman nog over; er was weer een koe verdwenen. Hij zei dat hij er wel een geit voor over had als iemand hem de dief kon wijzen. Maar dàt is gevaarlijk werk . . ." De jongens worden er stil van.

Ze kijken elkaar eens aan. Een veedief ontmaskeren, dat is

het laatste waar ze aan hebben gedacht.

Edeo kijkt bedenkelijk. Hij blijft zo'n dief liever uit de buurt. Nee, het lokt hem niet. Veel te gevaarlijk!

Maar Okello is dadelijk enthousiast. Natuurlijk, dát moeten ze doen! Dat is hun kans. Zo'n domme veedief hebben ze in een ommezien te pakken.

"Wij kunnen geen veedieven vangen," twijfelt Edeo. Maar Okello lacht zijn bezwaren weg.

"We hoeven ze ook niet te pakken. Wij moeten alleen uitzoeken wie de dief is, dat is alles. En dan gaan we het aan de politie zeggen. Die zal ze vangen. Maar wij hebben het gedaan en wij krijgen de beloning. Een geit, zeg! Een geit als beloning!"

Okello wrijft zijn handen van plezier.

"Jij Okafo, jij krijgt ook wat," belooft hij.

"Ga je het echt proberen?" wil Okafo weten.

"Vast!" antwoordt Okello. "We zijn blij met wat je ons hebt verteld."

Het is intussen tijd voor de herder om zijn koeien in de kraal te brengen. Hij heeft zich al te lang laten ophouden. Ook Okello en Edeo gaan naar huis, vol van het grote avontuur dat ze te wachten staat.

Zelfs Edeo is zijn bezwaren vergeten. Misschien is het ook niet zo gevaarlijk als hij eerst heeft gedacht. En als Okello durft, wil hij niet achterblijven.

Moeder ziet dadelijk dat haar jongens iets bijzonders hebben.

"Al wat gevonden?" informeert ze.

Edeo wil dadelijk vertellen van het nieuwe plan.

Maar Okello geeft hem een wenk. "Nee . . .," zegt hij.

"Niemand heeft werk voor ons. En zéker geen werk om wat te verdienen. Dat is jammer."

Edeo begrijpt waarom hij niets zeggen mag: moeder hoeft het niet te weten, van de veedieven, die zij op het spoor

moeten komen.

Maar ze hebben toch **nóóit** een geheim voor moeder gehad? Waarom zullen ze dit verzwijgen?

Okello neemt hem even terzij. "Hou je mond hoor," fluistert hij. "Vertel er niets van aan moeder. Ze vindt het vast niet goed, veel te gevaarlijk en zo. Maar we doen het tòch. Moeder hoeft het niet te weten."

Die avond duurt het lang voordat de beide jongens in slaap vallen. Edeo draait zich telkens om onder zijn deken. Moeder hoeft het niet te weten, heeft Okello gezegd. Maar **dàt** is het juist wat hem dwars zit. Hij voelt dat het verkeerd is om het voor moeder te verzwijgen. Morgen zal hij het aan Okello zeggen.

En Okello? . . .

Hij maakt zijn plannen. O, het wordt een groot avontuur! Iedereen zal het weten als zij de veedieven hebben gevangen. En voor moeder? Voor moeder zal het een verrassing zijn; **háár** jongens hebben het gedaan. Die zijn voor niemand bang, zèlfs niet voor een gemene veedief. Wat zal ze blij zijn!

Dan slaapt ook Okello in.

4 IS DAT DE DADER?

"Ik denk dat het 's nachts gebeurt," zegt Okello. "Overdag zorgen de herders voor de koeien en een dief zou al vreselijk brutaal moeten zijn om dan een dier weg te halen."

Ze zijn samen op weg naar school.

Maar ze denken alleen aan hun nieuwe plan, en hoe ze de veedief op het spoor moeten komen.

Edeo knikt. "Maar het is ook niet gemakkelijk om 's nachts een koe uit de kraal te halen," weet hij.

Daar heeft hij gelijk in. De Foelani zullen stellig op hun hoede zijn. Maar het kan niet anders of de diefstal moet gebeuren als het donker is, vindt Okello.

"We gaan vanavond bij de kraal kijken," stelt hij voor.

Edeo kijkt hem ontsteld aan. Méént hij dat?

"Maar moeder zal het nooit goedkeuren!"

"Ze hoeft het niet te weten. We vertellen het haar láter, als we de dief hebben gevonden. Eerder niet. Moeder zou ons misschien niet eens laten gaan. Ze is altijd zo bezorgd."

Edeo zwijgt. Maar het lokt hem niet. Er niets van aan moeder vertellen. En in het donker naar buiten gaan om de veedief te vinden.

"We zeggen het aan niemand," beslist Okello kort. "Hoe minder mensen het weten, hoe beter."

Hij zegt het zo vastbesloten dat Edeo het niet waagt er tegen in te gaan. Maar erg gerust voelt hij zich niet.

Diezelfde avond gaat het gebeuren.

Tegen een uur of vijf is het donker geworden. Op het erf waar de huizen van vader en de vier vrouwen staan is het stil. Ieder gebruikt het avondeten.

Moeder bidt met haar twee jongens - net als iedere avond. En dan is het bedtijd.

Edeo en Okello liggen stil onder hun deken, maar niét rustig. Slaapt moeder al? vraagt Okello zich af.

Nog even wachten.

Edeo huivert als hij er aan denkt dat hij nú naar buiten moet. De avond en de nacht zijn voor dieven en ander gespuis, zéker als het geen volle maan is, maar donker zoals nu. Het liefst bleef hij in de veilige beslotenheid van hun hut.

"Edeo . . .," hoort hij opeens zijn broer fluisteren. "Kom!" Zal hij zeggen dat hij het niet doet? Dat hij niet dúrft? Hij merkt dat Okello al naast hem staat en dan slaat hij de deken voorzichtig van zich af.

"Ssstttt," waarschuwt Okello. Ze trekken hun kleren aan. Maar nu komt het gevaarlijkste ogenblik: ze moeten de deur openen zonder dat moeder het hoort.

Ze blijven even roerloos staan. En horen moeder rustig ademen. Ze was moe van het werk op het veld en het duurt nooit lang voordat ze in slaap valt. Gelukkig ook vanavond niet.

Haast geruisloos ontsluiten ze de deur.

Dan blijven ze weer even staan. En luisteren. Maar moeder slaapt verder, ze heeft niets gehoord.

Even later staan ze buiten in de donkere avond. De koude nachtlucht valt op hen en Edeo huivert. Op het erf rond de huizen is het griezelig stil. Okello duwt de deur achter zich toe.

Edeo grijpt de hand van zijn broer beet. En zelfs de dappere Okello voelt zich niet meer zo moedig. Ze staan op hun eigen erf, waar ze ieder plekje kennen. Maar wat ziet alles er nu spookachtig uit. Het is of ze op een heel vreemde plaats zijn beland.

"Zullen we . . .," fluistert Edeo. Hij wil voorstellen om weer

in hun hut te gaan en de deur achter zich te sluiten. Daar is het veilig.

Maar Okello laat hem niet eens uitpraten. "We gaan . . .," fluistert hij even zacht. "Volg me maar."

Okello loopt voorop. Edeo volgt langs het smalle pad dat leidt naar de woonplaats van de Foelani. Ze kunnen nu veel beter zien dan in het begin; hun ogen zijn al aan het donker gewend. Maar gerust zijn ze geen van tweeën.

"Was ik er maar nooit aan begonnen," denkt Edeo. „Als moeder het eens wist!"

De weg naar de kraal is niet moeilijk. Daar staan de dieren, achter een hoge omheining.

Vanuit de verte horen ze de geluiden van de koeien. Niet ver van de veekraal blijven ze staan.

"We zullen hier wachten," stelt Okello voor. "Tussen deze struiken, dan kan niemand ons zien."

Edeo knikt.

Hij vindt het goed, als Okello maar bij hem blijft.

Dicht bij de veekraal liggen de hutten van de Foelani, de herders. Ook daar is het stil. Ieder slaapt.

"Zie je wel dat een dief best een koe weg kan halen?" fluistert Okello. "Het kost weinig moeite om in de kraal te komen. We zullen wachten tot de dief verschijnt."

Ze slaan hun kleed steviger om zich heen. De nacht is koud. En ze wachten, wachten maar.

Is het een half uur, een uur?

Edeo weet het niet meer.

Soms kost het hem moeite zijn ogen open te houden.

"Zullen we maar naar huis teruggaan?" vraagt hij.

"Nee!" bromt Okello. "We blijven wachten."

Langzaam gaat de tijd voorbij. Ook Okello kampt met de

slaap. Als de dief vannacht maar komt. Ze kunnen toch niet iedere avond . . .

Opeens is zijn slaap helemaal verdwenen. Hij stoot zijn broer aan.

"Luister . . . ," zegt hij zacht.

Edeo hoort het ook: er klinken voetstappen. Is dat de dief? Ze zien niets, maar ze horen toch lopen. Er loopt iemand in de buurt van de kraal.

"Dáár!" fluistert Okello.

Zijn ogen priemen door het halfdonker. "Daar bij de vee-kraal!"

Nu ziet Edeo het ook. Er loopt iemand.

"Vlug . . . er naar toe!" beduidt Okello.

Voorzichtig sluipen ze vanonder de struik. Nu zien ze het beter: het is een man, die zich tussen de koeien in de kraal beweegt. Hij bukt zich bij een paal, waar één van de dieren staat vastgebonden. Het kàn niet anders, dit moet de veedief zijn!

Okello staat in vuur en vlam. "We moeten hem overvallen!" fluistert hij heftig. "Kom, er direct op af!"

Edeo trilt op zijn benen.

Maar hij durft niet achterblijven. Snel en nagenoeg geruisloos sluipen ze naar de kraal. De man die binnen drong, komt juist naar buiten als de jongens bij de ingang zijn gekomen. Okello stormt op hem af.

Hij klemt zich vast aan zijn rug. Edeo volgt; al zijn bangheid is opeens verdwenen. Hij slaat beide armen om de knieën van de dief, die languit op de grond valt.

Wat gaat die man te keer! Hij schreeuwt het uit. De slapende koeien en geiten worden gewekt en maken het kabaal nog groter.

"Help!" schreeuwt Okello.

"Help! We hebben de dief gevangen!"

Ook de Foelani zijn uit hun slaap opgeschrikt. Van alle kanten komen ze uit hun hutten. Iemand heeft nog vlug een lantaarn genomen en bij het licht zien ze de man op de grond. De beide jongens als klitten aan hem vastgekleefd.

"Help!" schreeuwt Okello nog eens.

Edeo laat zijn prooi los. Maar Okello blijft vasthouden, ook al is hij nu door de Foelani omringd. Totdat hij ruw wordt weggeduwd. Een man houdt zijn arm stevig omklemd.

"Wat moet jij hier?" hoort hij een boze stem.

De man op de grond staat al overeind. De schrik staat nog op zijn gezicht te lezen. "Wat is er gebeurd, Oemara?" wordt hem gevraagd.

Het is de tweeling of ze door de grond gaan van schrik: *Oemara*. Die man heet Oemara. Hij is de eigenaar van de koeien! De buurman van Okafo, die een geit uitloofde aan wie hem de veedief kon wijzen.

"Ik . . . we . . . we dachten dat we de dief hadden gevangen," stamelt Okello.

Edeo probeert zich zo klein mogelijk te maken. Hij slaat zijn ogen neer, uit angst voor de dreigende Foelani om hem heen.

"Onzin!" roept één van de herders. "Jullie zijn hier gekomen om te stelen. Nu hebben we de dieven!"

Wat een afschuwelijk misverstand! Maar hoe kunnen ze dat aan die boze mannen vertellen? Ze willen niet eens naar hen luisteren. Zelfs de dappere Okello staat met een mond vol tanden. En Edeo voelt zich zo klein, zó klein. Waren ze maar nooit aan hun avontuur begonnen.

Gelukkig is Oemara zijn schrik en boosheid gauw te boven. Hij kijkt de beide jongens eens onderzoekend aan.

"Hmmm, dat kan toch niet?" denkt hij. "Zouden zulke

jongens mijn drie koeien hebben weggehaald? Dat kan ik niet geloven.”

Maar zijn gezicht betreft. Maar wat dóén ze hier, laat op de avond? Waarom zijn ze niet in hun hut?

”Vertel op, wat willen jullie?” zegt hij bars. ”Hebben jullie mijn koeien weggehaald?”

”Nee, nee,” schudt Okello zijn hoofd.

”Nee, echt niet,” antwoordt Edeo met een bang stemmetje.

”We wilden . . . hèlpen,” probeert Okello uit te leggen.

”Helpen? Je wou mij helpen?” Het goedgezichte van de oude Oemara wordt één groot vraagteken.

Dan verschijnt plotseling nòg iemand op het appèl. Het is Okafo. Zoals de andere Foelani is ook hij uit zijn slaap gewekt door het geschreeuw en het lawaai van de dieren. Okafo begrijpt alles als hij Edeo en Okello ziet. Wacht, hij zal vertellen wat er gaande is.

Die Okafo! Hij heeft opeens zoveel te zeggen. Hij struikelt over zijn woorden om duidelijk te maken dat dit de dieven niet zijn.

Noch Oemara, noch de andere Foelani begrijpen er iets van. Wat brabbelt die Okafo toch: over mooie messen, en leren etuis. Wat heeft dat met de veedieven te maken? Niets! Maar Okello krijgt nieuwe moed als hij zijn vriendje voor hen in de bres ziet springen.

Nog altijd houdt een stevige hand zijn arm omklemd. ”Zó is het, Oemara,” haast hij zich. ”Okafo heeft gelijk. We zijn hier niet naar toe gekomen om uw koeien te stelen. We proberen juist de dieven te vinden. Want we willen zo graag voor ieder van ons een mes verdienen. En . . . eh . . . Okafo zei dat u een geit belooft aan wie de veedieven op het spoor komt. We dachten dat ú de dief was, en toen . . .”

De goede Oemara begint opeens smakelijk te lachen.

"Hahaha, dus jullie dachten dat je de dief te pakken had toen je mij op de rug sprong en mijn benen vast greep! Haha . . . ! Ik was naar de kraal gegaan om naar een van mijn dieren te kijken, want ik vrees dat de koe ziek is. Haha! . . . Maar eigenlijk zijn jullie erg domme jongens. Je bent één ding vergeten: veedieven komen nooit een koe uit de kraal stelen. De veekraal staat dicht bij onze hutten. Onze honden zouden de rovers dadelijk merken. En je hebt zelf gehoord hoeveel lawaai de koeien en geiten maakten. Nee, zij hebben een handiger manier om de koeien te roven. Maar ik weet niet welke, dat is jammer."

Oemara schudt zijn hoofd om de domme jongens, die een paar sluwe veedieven op het spoor willen komen.

"Weet je vader dat je hier bent?" vraagt hij, nu weer bars.

"Nee, we hebben het niet gezegd," stottert Okello.

"Zorg dan dat je heel gauw thuiskomt. En blijf 's nachts voortaan in de hut; daar is het veiliger voor jongens als jullie."

Edeo en Okello laten het zich geen twee keer zeggen. Beschaamd druipen ze af, terwijl ze achter zich de lacherige stemmen van de Foelani horen.

Ze schamen zich ook voor elkaar.

"Domme jongens . . .," noemde Oemara hen. Dat steekt Okello nog het meest. Maar de herder heeft gelijk: ze hebben dom gedaan.

"Dat doen we nooit weer," zegt hij.

Edeo knikt. "Nee, noóit!" En het komt uit de grond van zijn hart.

Ze zijn blij als ze eindelijk de hutten op hun eigen erf voor zich zien.

Maar opeens blijft Edeo stokstijf staan. Wat is daar aan de

hand? Toen ze vertrokken was het er stil. Nu gonst het van stemmen.

"Luister, Okello," zegt hij.

Okello heeft het gehoord. Het kan maar één ding betekenen, begrijpt hij dadelijk. Er is ontdekt dat ze verdwenen zijn. Schoorvoetend komen ze dichterbij, en zien dan in één oogopslag wat het lawaai beduidt: alle bewoners van de hutten zijn naar buiten gekomen en staan op het erf. Hun vader staat in het midden. En ze horen de hoge, klaaglijke stem van moeder.

". . . Ik werd wakker en toen merkte ik opeens dat ze verdwenen waren. De deur stond open. Terwijl ik die toch stevig had gesloten . . ."

"Héééé, daar zijn ze!" klinkt opeens een luide schreeuw. Het is een van de grote broers die hen het eerst ziet. Ja, daar zijn ze!

Schuldbewust staan ze bij de ingang van het erf, het hoofd gebogen. In twee, drie stappen is moeder bij ze.

"Waar zijn jullie toch gewéést!" krijst ze haar angst uit. "Ik . . ."

Vader komt er ook aan. Dezelfde vader van wie zij de lieveling zijn. Maar ze kennen hem niet: hij is woedend. "Vertel op wat er is gebeurd," eist hij dreigend. "Waar zijn jullie geweest?"

Edeo slaat zijn ogen neer.

Okello hoort hoe stil het op hun erf wordt. Ieder brandt van nieuwsgierigheid om dat te horen.

"We zijn . . . we zijn weg geweest," begint Edeo, alsof dat niet duidelijk is.

"Waar zijn jullie geweest? En waarom?" brult vader.

Edeo huilt. Okello bijt op zijn lip.

Dan vertelt hij alles wat er is gebeurd. Van de messen, en

dat ze graag wat wilden verdienen. Van de koeiendief en wat Okafo zei. En dat ze vannacht de dief trachtten te vinden. Okello merkt niet dat het gezicht van zijn vader langzaam verandert. Eerst was het nijdig en boos. Maar als hij vertelt hoe ze Oemara te lijf gingen, dan barst vader opeens uit in een luide schaterlach. De tranen rollen over zijn wangen. Hij kàn niet ophouden.

"Oemara . . .," hijgt hij eindelijk, en begint wéér. "O, o, jullie die een veedief willen vangen om een mes te kopen. Dwaze, domme jongens . . . Nu gauw gaan slapen!"

Moeder heeft nog niets gezegd.

Haar twee jongens liggen weer onder hun deken en ieder is van het erf tussen de hutten verdwenen.

"Waarom heb je het mij niet uit eigen beweging verteld? Jij, Okello, en jij, Edeo? Ben ik dan je vijand? Vertrouw je je moeder niet meer? Dat loopt maar stilletjes de hut uit! Als dieven in de nacht trekken jullie rond."

De stem van moeder klinkt bitter. De jongens voelen het, ze hebben haar groot verdriet gedaan.

En zij, ze hebben niets om zich te verontschuldigen.

"Het is mijn schuld," belijdt Okello opeens. "Edeo wou eerst niet meegaan. En hij wilde u ook zeggen wat we van plan waren. Ik heb gezegd dat hij moest zwijgen."

"Maar ik ben toch meegegaan," snikt Edeo. "Het is ook mijn schuld. We hebben het allebei gedaan."

Gelukkig wordt het weer goed tussen moeder en haar tweeling.

Dan duurt het niet lang of Edeo en Okello vallen in slaap.

Maar moeder niet. De slaap wil bij haar niet komen. Ze weet het: ze kan haar jongens weer vertrouwen. De oude band is hersteld. En dat maakt haar blij.

In de stilte van de nacht bidt ze tot God: "Hoe moeilijk is het om mijn jongens te doen voortgaan op het pad dat leidt naar Uw woning. Er wordt een ervaren oog vereist om het goede van het verkeerde te onderscheiden . . . Ik bid U, geef mij wijsheid, opdat ik geen onbetrouwbare gids zij. Schenk mij kracht, o Gij, in Wiens hand het heelal rust."

5 EEN KOE VOOR EEN DIEF

Over de veedieven wordt niet meer gesproken. Evenmin over de mooie messen in leren etui. Dat is voorbij. Okello noch Edeo worden graag herinnerd aan de nacht, toen ze Oemara besprongen.

Het leven gaat weer zijn gewone gang.

's Morgens voordat ze naar school gaan, helpen ze moeder. Ze zoeken hout, of halen water uit de rivier. Samen lopen ze naar school. Ze maken ruzie of ze zijn de beste vrienden. Drie weken na hun nachtelijk avontuur breekt de vakantie aan. Niet langer iedere dag naar school, maar meer dan anders moeder in de tuin helpen. Zij kunnen het onkruid verwijderen dat moeders zware veldhaak heeft losgeslagen. Maar op een middag heeft moeder haar tweeling niet nodig. Ze zijn vrij om te doen wat ze willen.

Maar wát zullen ze doen? In de rivier zwemmen? Een katapult maken en daarmee het bos ingaan om naar woudduiven en blauwborstjes te schieten? - Het is moeilijk om tot een keus te komen. Wat de één graag wil, daarvoor voelt de ander niet. En zo slenteren ze wat rond.

Even buiten het dorp zien ze opeens hun oude vriend Okafo. Hij staat bij de hut van Odili. Wat wil hij dáár? Nieuwsgierig komen ze dichterbij. Okafo ziet hen en groet wat verlegen.

Nu zien ze ook de oude Odili. Hij zit met zijn rug naar de zon gekeerd zich welbehagelijk te koesteren. De warmte doet goed aan zijn gerimpeld en slappe vel.

Er komen vaak mensen bij Odili's hut. Soms zelfs van heel ver, want hij is een tovenaar, die op alles raad weet. Odili is niet een gelovige moslem, zoals de meeste mensen van het dorp. Ook niet een heiden, maar een afvallige christen. En hij werkt niet met toverhorentjes of vogelklauwen,

met kalebassen of mensenbeenderen en meer van dergelijke geheimzinnige middelen. Nee, hij voorspelt de toekomst op een andere manier. En daarom heeft hij over klandizie niet te klagen: hij werkt met een geweer en een lap stof. Wanneer iemand hem om raad komt vragen, laadt hij zijn geweer en schiet in de lap. Daarna onderzoekt hij nauwkeurig de gaatjes, peinst en peinst, en geeft dan zijn verstandige raad. Van heinde en ver komt men hem raadplegen. Hij weet precies te vertellen wat er in je leven is gebeurd, en hij weet zelfs te zeggen wat je nog zal overkomen in de toekomst.

Edeo en Okello houden niet van de tovenaar. Het liefst blijven ze bij hem uit de buurt. Eens hebben ze aan moeder gevraagd waarom toch zoveel mensen Odili om raad komen vragen.

Het antwoord van moeder was niet vriendelijk. "Odili?" smaalde ze. "Hij is een bedrieger. Hij weet evenmin als jullie of ik wat er in de toekomst zal gebeuren. Dat weet alleen God."

"Maar de mensen gelóven toch in de tovenaar," zei Okello. "Het komt uit wat hij voorspelt. Odili verdient veel geld, hè." "Ja, hij verdient veel geld," was moeders antwoord. "Maar op een oneerlijke manier. Als iemand hem om raad komt vragen, zegt hij dat hij eerst moet rusten opdat de geesten een gewillig werktuig zullen vinden dat niet vermoeid is. Dan zendt hij één van zijn spionnen uit, die links en rechts inlichtingen moet inwinnen. Als de man of vrouw, die om raad kwam vragen, bij de tovenaar weerkeert, weet hij nauwkeurig te vertellen wat er in het leven van zijn klant is voorgevallen. Zo'n wijze en diepzinnige tovenaar is die Odili."

De jongens hebben het begrepen. En sindsdien hebben ze weinig vertrouwen in de kunsten van de tovenaar.

Maar nu staat Okafo voor zijn hut. Odili schudt zijn hoofd en het is duidelijk dat de jongen iets aan de tovenaar heeft gevraagd. Wat kan dat zijn?

Okafo loopt naar zijn koeien, die iets verder grazen. Dadelijk voegen Edeo en Okello zich bij hen.

"Ha, Okafo," groet Okello hem.

Okafo groet kort terug. Hij vindt het niet prettig dat de jongens bij hem zijn gekomen, dat merken ze dadelijk.

"Mogen we meegaan, Okafo?" vraagt Edeo. Dat is leuk: de hele middag samen met Okafo voor de koeien zorgen.

"Jawel," knikt de jonge herder. Hij heeft er geen bezwaar tegen.

"Wat heb je deze keer veel dieren om voor te zorgen," verwondert Okello zich. "Toch meer dan de vorige keer?"

"Dat heb je goed gezien," antwoordt Okafo. Hij is blij dat ze niet praten over zijn gesprek met de oude tovenaar. "Er zijn ook koeien bij van mijn buurman, van Oemara, je weet wel."

Of ze het nog weten!

Ze tellen drieëndertig koeien. Wat een grote kudde! Okafo heeft dan ook geen ogenblik rust wil hij de dieren niet uit het oog verliezen. Hij telt ze voortdurend.

Het zijn mooie dieren, de trots van de Foelani. En Okafo kent ze stuk voor stuk, niet één koe is voor hem gelijk aan de ander. Dié heeft mooier horens dan de ander, en ook de tekening is bij elk dier verschillend.

"Zal ik je eens zeggen welke koe ik het mooiste vind? Dié...,
- en hij wijst naar een koe met een fraaie tekening op de huid. Met wat fantasie lijkt de tekening iets op een boom. Het is een prachtig dier, de tweeling moet hem gelijk geven.
"Die koe is van Oemara," zegt Okafo. "Ik moet er voor zorgen."

"Worden er nog koeien gestolen?" informeert Okello.

Okafo kijkt hem wat verlegen aan. "Ja . . .," aarzelt hij. "Nog steeds. Oemara is nu vijf koeien kwijt en uit de kudden van andere herders wordt ook voortdurend gestolen. Oemara heeft zijn geit nog niet aan iemand kunnen geven die hem op het spoor van de dieven brengt. Hij wil nu zelfs een koe geven . . . Een koe, hoor je dat?"

Een reusachtige beloning!

Een gelukkig mens die er in slaagt om de veedieven te vinden.

"Maar wij gaan echt niet meer op jacht," zegt Edeo vastbesloten. "Dat was eens, maar nooit weer."

Okafo grijnslacht. "Toen met Oemara, hè," herinnert hij zich. "Maar ik zelf wil graag een koe verdienen. Dat zou móóí zijn: het begin van een eigen kudde. Maar hoe kan ik de dief vinden? Dat wéét ik niet en daarom . . ."

Hij aarzelt verder te vertellen. Slaat zijn ogen neer en begrijpt dat hij al te veel heeft gezegd.

"Daarom stond je bij de hut van de tovenaar!" weet Okello opeens.

Okafo knikt. "Ik heb gedacht dat hij me misschien kan helpen. Alle mensen zeggen dat hij een wijs man is. Ik ben maar dom en kan geen manier bedenken om de dieven te vinden."

"Heeft Odili je een middel aan de hand gedaan?"

Okafo schudt treurig zijn hoofd. "Welnee, hij lachte me uit, nadat hij eerst vroeg hoeveel ik wou betalen. Maar wat kan ik hem geven? Ik ben maar een arme herdersjongen. Ik zei tegen de tovenaar: Ik zal je rijk betalen als Oemara's beloning in mijn bezit is . . . Maar hij wilde niet eens langer met me praten. Met jou kan ik geen zaken doen, zei hij. De geesten willen in dit geval niet spreken."

Hij haalt zijn schouders op.

"Jullie vertellen het aan niemand, hè?" vraagt hij. "De mensen zouden me uitlachen als ze het horen. Maar ik zou de

beloning erg graag hebben, begrijp je.”

Over de tovenaar Odili wordt de hele middag niet meer gesproken. De tweeling helpt Okafo bij het hoeden van de kudde – maar ze hebben nooit geweten dat het werk van een herder zo moeilijk is. Die Okafo k n het. Het lijkt soms of hij ogen van voor en van achter heeft. En alsof hij aanvoelt wat  n van de dieren van plan is te doen. Een school heeft de Foelani nauwelijks bezocht. Het is de vraag of hij kan lezen en schrijven, maar dom is hij niet. Het is een kunst zoals hij zijn kudde weet te leiden.

Okello merkt dat het best als hij de taak van de jonge herder even overneemt. Hij schreeuwt en zwaait dreigend met een stok – maar het resultaat is dat  n van de dieren verschrikt wegloopt, de staart in de hoogte. De andere dieren raken in paniek en het kost Okafo moeite ze weer tot rust te brengen.

”Wat een domme beesten!” zegt Okello kwaad.

Maar Okafo ontkent het dadelijk. ”Koeien zijn net als mensen. Je hebt domme dieren, bij wie het lang duurt voordat ze begrijpen wat de herder wil. Er zijn ook heel verstandige koeien. Die hebben het haast begrepen eer je wat zegt...”

Als Okafo het zegt, zal het wel zo zijn.

”Jongens, nou is het tijd om de dieren naar de kraal te brengen.” Okafo heeft geen horloge. Maar van jongsaf is hij er in getraind aan de zonnestand te zien hoe laat het is.

”Ik zal ze eerst tellen voordat we naar huis gaan.”

Dat tellen is niet gemakkelijk omdat de dieren niet rustig op hun plaats blijven.

”Eén, twee, drie... dertig, eenendertig, tweeëndertig.”

Er moeten er drieëndertig zijn. Hij begint opnieuw, nog nauwkeuriger dan de eerste keer. Maar komt ook nu niet verder dan tot tweeëndertig.

"Ik begrijp het niet," mompelt hij, terwijl er zweetdruppeltjes op zijn voorhoofd komen. "Heb ik wéér verkeerd geteld?"

Okello en Edeo helpen mee. Tweeëndertig.

Nòg eens tellen, heel precies. Het blijven er tweeëndertig.

"Maar dan... dan is er één kwijt!" stamelt Okafo verslagen.

Edeo begint opnieuw te tellen. Okello helpt. Nummer drieëndertig is er niet. Er is een koe verdwenen.

"Ik durf niet met een koe te weinig thuiskomen," zegt Okafo wanhopig.

Zijn ogen gaan langs de kudden, alsof hij dier na dier nauwkeurig opneemt. Opeens weet hij welk dier wordt vermist.

"Het is de koe van Oemara, die met de mooie tekening op de huid. Ik zie ze nergens."

Dat maakt het nòg erger. Niet een koe van zijn vader, maar van buurman Oemara. "Nee, ik durf zo niet naar huis," zegt hij nog eens.

Okafo begrijpt echter dat hij zijn kudde naar de kraal moet brengen. Het duurt niet lang of het wordt donker. Dan behoren de dieren thuis te zijn.

"Misschien is de koe wat afgedwaald," bedenkt Edeo. En Okello stelt voor: "Breng jij de dieren vlug naar huis, Okafo, dan blijven wij hier zoeken."

Zo gebeurt.

Okafo drijft zijn kudde naar de kraal, terwijl hij telkens omkijkt of het vermiste dier ook volgt. Maar de mooi-gevlekte koe is niet te zien.

Edeo en Okello lopen een eind de weg terug die ze met de kudde zijn gegaan. Tevergeefs. Ze klimmen in bomen om de omtrek beter te kunnen overzien. Geen koe te bekennen.

Dan wordt het donker, zoals het in de tropen binnen korte tijd, nagenoeg zonder schemer, nacht wordt. Dat maakt het onmogelijk langer naar het vermiste dier te speuren.

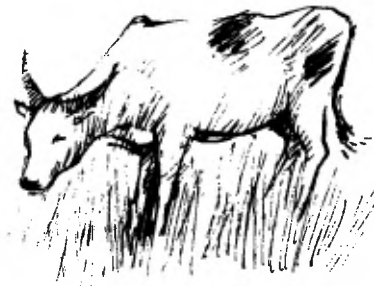
"Ik begrijp er niets van," zegt Okello, terwijl ze op weg zijn naar hun hut. "De hele middag zijn we bij Okafo geweest. Jij en ik, we hebben allebei gezien dat hij verschillende keren de dieren telde. En telkens kwam hij tot drieëndertig. Maar opeens is er een koe verdwenen... Het lijkt wel toverij."

Moeder is ongerust omdat ze zo laat zijn. Een paar keer is ze het pad al afgelopen om te zien waar ze blijven. Ze wéten toch dat ze voor het vallen van de avond in de hut moeten zijn? Ze moeten morgen maar...

De straf blijft echter uit en moeder vergeet meteen haar boosheid als ze de ontstelde gezichten van haar jongens ziet. "Okafo is een koe kwijt!" roept Okello haar toe. "Wij konden het dier nergens vinden; daarom zijn we zo laat."

Moeder luistert stil toe als ze het vertellen: van de mooie koe met de vreemde tekening als een boom. Hoe Okafo wel vier of vijf keer zijn kudde heeft geteld. En dat toch opeens een koe verdwenen was.

"Maar dat is héél erg," zegt ze meelevend. Een koe kwijt, dat betekent een geweldige schadepost voor de herders. En de arme Okafo, die de dieren moet hoeden!

6 DE VERBORGEN SPELONK

Het wordt een moeilijke thuiskomst voor Okafo. Hij kan de dieren de kraal indrijven zonder te vertellen dat er een koe verdwenen is. Misschien zal Oemara het pas morgen ontdekken.

Maar dat zou oneerlijk zijn!

Daarom vertelt hij na zijn terugkeer onmiddellijk wat er is gebeurd. Zijn vader schrikt en Oemara slaat van ontsteltenis zijn handen in elkaar. "Wéér een koe kwijt! Maar hoe kàn dat? Is het dier niet afgedwaald, Okafo, en ben je het misschien uit het oog verloren?"

Okafo schudt somber zijn hoofd.

"Ik heb ze telkens geteld," zegt hij wanhopig. "Vraag maar aan Edeo en Okello, die bij me waren. Maar opeens was de koe verdwenen. We hebben overal gezocht en niets gevonden. Ik begrijp ook niet wat er is gebeurd. Toen ik voor de laatste keer telde zag ik de koe niet meer."

Het nieuws gaat snel door de hutten van de Foelani. Wéér een koe kwijt! Sommigen tellen hoeveel dieren de laatste maanden verdwenen zijn.

Gelukkig verdenkt niemand Okafo dat hij niet oplettend is geweest. Hij is een prima herder, dat weet iedereen. Hier was weer een dief aan het werk, dat staat vast.

Maar hoe is het gebeurd?

Het lijkt of de veedieven uit de lucht komen vallen en met hun buit in de grond verdwijnen. Nooit hebben ze nog enig spoor van ontvreemde koeien gevonden. Het is een verdrietige zaak.

Die avond wordt door de Foelani lang over de diefstallen gesproken. Er moet iets gebeuren, dat staat voor iedereen vast. De mannen zitten met zorgelijke gezichten bij elkaar. Hadden ze maar enig spoor, misschien konden ze dan ont-

dekken wie de diefstallen pleegt en waar de dieren zijn gebleven.

"De dief moet iemand zijn die nauwkeurig bekend is in deze omgeving," denkt Okafo's vader. "En die precies de paden weet waarlangs onze kudden meestal gaan."

Het blijft een raadsel wie het kan zijn, die zich telkens aan een koe vergrijpt.

De volgende morgen. Zodra ze wakker worden denken Edeo en Okello dadelijk aan de verdwenen koe van hun vriendje Okafo. Ze hebben er gister tot laat in de avond met elkaar over gepraat.

"Hebben jullie wel goed gezocht?" vroeg moeder, die ook in het verdwenen dier was geïnteresseerd. "Een koe is geen ding dat je zomaar in een zak stopt en wegdraagt. Ik vind het heel vreemd."

Dat is het ook. "We hebben overal gekeken," beweren de jongens. "Net zolang tot het donker begon te worden. Toen was het onmogelijk langer te zoeken."

Nee, in het donker kun je niet zoeken in de rimboe, dat is duidelijk.

"Vindt u goed dat we vanmorgen weer gaan zoeken?" vraagt Edeo. Eigenlijk moeten ze met moeder naar hun tuin om daar te werken. Maar misschien wil moeder toestemming geven nog eens nauwkeurig na te zoeken of er sporen van het verdwenen dier zijn.

Moeder vindt het wel goed. "Maar ga eerst bij de Foelani vragen of de verdwenen koe al terecht is," raadt ze aan. "In dat geval moeten jullie dadelijk naar het veld komen." Zo wordt afgesproken.

Zodra ze bij de nederzetting van de Foelani komen, informeren ze of de verdwenen koe van Oemara gisteravond in de kraal is gebracht. Nee, het dier is niet gevonden. Vanmorgen

zijn een paar mannen dadelijk opnieuw gaan zoeken, maar het was vergeefs. Het is een onbegrijpelijke zaak. Niemand weet wat hij ervan denken moet.

Okello en Edeo gaan eerst naar de plaats waar ze gistermiddag Okafo met zijn koeien hebben ontmoet. Dan beklimmen ze een heuvel; van die plaats kunnen ze de wijde omgeving overzien.

Maar er is geen koe te bespeuren.

Daarna gaan ze in de vallei, waar de dieren hebben gegraasd. "Hoe kunnen we hier zóéken?" zegt Edeo. Ja, dat is onbegonnen werk. Op de grond ligt koeienmest, er zijn afdrukken van vele hoeven.

Ze lopen de paadjes af die de koeien altijd gaan. Maar ze vinden niet wat ze zoeken: geen koe met een bijzondere tekening. Er is zelfs geen enkele koe te zien, want de Foelani hebben vanmorgen hun dieren angstvallig in de kraal gelaten.

De jongens dringen door tot in het dichte struikgewas. Ze duwen de onwillige takken uiteen en kijken op plaatsen, waar vast nooit een koe is geweest.

Het is allemaal tevergeefs.

Ze vinden wel iets, dat ze niet eerder hebben gezien: aan de voet van een heuvel, verborgen achter het dichte struikgewas, ontdekken ze een paar spelonken. Ze zijn niet diep, maar de jongens kunnen er zonder moeite staan.

"Dat is leuk!" roept Okello enthousiast. "Ik heb nooit geweten dat die spelonken hier zijn. Misschien weet niemand er van; alleen wij." Hij is de verdwenen koe opeens vergeten.

"Hier is er nog één!" ontdekt hij even later. "Kom gauw kijken, Edeo."

Ze dringen zich tussen de struiken; die schrammen hun huid, maar ze merken het nauwelijks.

Wat een leuke ontdekking! Geheime spelonken waar nooit iemand komt.

Okello is als altijd haantje de voorste. Zonder enige vrees dringt hij in de spelonken, want hij wil ze allemaal zien. In één van de holtes deinst hij wel verschrikt achteruit voor een slang die zich hier heeft genesteld. Maar het dier schrikt ook van de onverwachte indringer en maakt snel dat ze wekomt.

De laatste spelonk is de grootste van de drie die ze hebben ontdekt. Die is haast zo ruim als het woongedeelte van hun hut. Er liggen een massa stenen, het ruikt er onfris. Maar hun aandacht wordt vooral getrokken door iets wat ze niet eerder zagen: er ligt iets op de grond. Het is lichtbruin van kleur en maar weinig verschillend van de kleur van de aarde. Het is Edeo die het het eerst ziet. Wat kan het zijn?

Okello ligt al op zijn knieën om beter te kunnen zien. Edeo duwt de struiken wat uiteen zodat iets meer licht naar binnen valt.

”Het is poeder!” roept Okello verbaasd. Hij snuift er aan, neemt wat op zijn hand en proeft. Wat vreemd!

”Het is zout, Edeo, proef maar, het smaakt zout!”

Poeder dat zout smaakt! hoe komt dat hiér, in de spelonk die ze net hebben ontdekt?

Edeo voelt zich plotseling niet meer op zijn gemak. ”Laten we maar gauw weggaan,” zegt hij.

Okello hoort hem niet eens.

”Kijk eens hier,” zegt hij opeens. ”De afdruk van een voet, en nòg één!”

Maar de gróóste ontdekking moet nog komen: Edeo stapt in de mest van een koe. Die mest is er nog niet lang; hij glijdt er in uit . . .

De jongens staan sprakeloos.

Opeens begrijpen ze hoe belangrijk hun ontdekking is: deze

spelonk heeft iets te maken met de verdwenen koe! Edeo tracht de mest van zijn voet te verwijderen. Okello zoekt of er nog meer is te zien. Zijn ogen raken al wat aan het duister gewoon.

”Een touw . . . Hier ligt een touw, Edeo!”

Het kan niet anders of de dief maakt van deze spelonk gebruik. Maar hóé? Je kunt een koe niet onder de arm nemen en zo’n dier dwars door de struiken in een spelonk dragen. Dat is onmogelijk.

”Misschien heeft het zout er mee te maken,” bedenkt Edeo. Dat kan. Zout is een lekkernij voor de dieren. Misschien heeft de dief een afgedwaalde koe met zout naar hier gelokt.

”Kom mee, we gaan buiten kijken,” stelt Okello opeens voor. Ze gaan achter elkaar over het paadje, waar de koeien altijd lopen. Zorgvuldig bekijken ze de grond.

”Hier ligt ook wat zout,” ziet Edeo.

”Hier óók!” ontdekt Okello een eindje verder.

Ze komen op de plaats tegen de helling, waar hun spelonk zich bevindt. En dan is het raadsel meteen opgelost; hier voert het pad de kant uit van de spelonk. Nu ze goed kijken, zien ze dat de struiken zorgvuldig in elkaar geduwd zijn. Maar zonder moeite halen ze de takken uiteen en lopen drie, vier meter tot de ingang van de spelonk.

”Zó heeft de dief het gedaan!”

Okello twijfelt geen ogenblik langer. De dief heeft de koe met zout naar de verborgen spelonk gelokt. Later heeft hij het dier weer weggehaald en de struiken zo goed mogelijk in hun oude vorm gebracht. Misschien zijn ze gisteravond een paar keer langs deze plaats gekomen, zonder iets aan de struiken te zien. En toch, achter de struiken hield de dief zijn buit verborgen. Ook de zoekende Foelani hebben vanmorgen niets gezien, terwijl ze hier stellig zijn geweest. ”Het is nu niet moeilijk om de dief te vinden,” zegt Okello.

"We weten hoe hij te werk gaat."

"Hoe wil je hem dan op het spoor komen?" vraagt Edeo. "Je wilt toch niet dat we ons in de spelonk verbergen en zo de dieven trachten te vinden?" Hij weet al dat hij daaraan niet meedoet. Veedieven zijn gevaarlijke mannen. En als ze zich ontdekt weten . . .

"Ik weet het niet," aarzelt Okello. "In ieder geval gaan we Okafo dadelijk waarschuwen. Hij moet naar een zoutspoor kijken als hij weer met de koeien op pad gaat."

Edeo schudt zijn hoofd.

"Die dieven zijn sluwe kerels," weet hij. "Okafo zal het zoutspoor niet zien. Ik denk dat ze het zout alleen gebruiken als een dier wat ver van de kudde is afgedwaald. Dan is het niet moeilijk om de koe mee te lokken, zelfs niet tot in de spelonk."

"Maar de Foelani moeten weten wat we vanmorgen hebben ontdekt. Daarom gaan we het ze dadelijk vertellen. Het zal mooi zijn als het nu eindelijk afgelopen is met de veediefstallen."

Voorzichtig duwen ze de struiken weer in hun oude vorm. Dan gaan ze op weg naar de nederzetting van de Foelani. De zon staat nu hoog aan de hemel en brandt op hun hoofden. Maar ze denken er niet aan de schaduw van een struik te zoeken, zo vol zijn ze van hun grote ontdekking. Wat zal Okafo opkijken als ze hem vertellen van de verborgen spelonk. En van het zoutspoor, waarvan de veedief gebruik maakt om een afgedwalde koe in zijn schuilplaats te lokken. Opeens ziet Okello een boom vol rijpe mango-vruchten. Hij merkt nu pas goed dat hij dorst heeft gekregen en een heerlijk sappige mango-vrucht komt meer dan ooit van pas. "Wacht even," stelt hij voor. "Ik pluk voor ons allebei een vrucht. Kijk jij uit of er niemand komt?"

Okello is zo'n waaghals. Hij maakt al aanstalten om in de

boom te klauteren, terwijl Edeo kijkt of niemand het pad afkomt. Gevaarlijk wat Okello doet! Hij ziet toch wel dat de boom juist buiten de lemen muur rond een groot erf staat? Als er mensen op het erf zijn, zullen ze hem zien – en op deze tijd van de dag zijn er altijd mensen op het erf. Het is nu te warm om te werken. Ieder zoekt de schaduw.

Edeo zet zich schrap om er vlug vandoor te gaan zodra het gevaarlijk wordt. Maar tegelijk voelt hij toch bewondering voor zijn tweelingbroer hoe die in de boom klimt. Het is niet de eerste keer dat hij het doet! Rap als een aap trekt hij zich omhoog en binnen enkele ogenblikken heeft hij de groene bladeren bereikt.

Okello is een durfal, maar hij blijft toch voorzichtig. Vanaf zijn hoge uitkijkpost gluurt hij over de lemen muur. Zodra de eigenaar van de boom hem ziet, moet hij vliegensvlug naar omlaag en de grond bereikt hebben, wil hij niet in handen van de eigenaar vallen.

Hij ziet dat er vier mensen op het erf zijn. Twee mannen en twee vrouwen. Ze slapen en hebben niets gehoord van de kleine dief die in hun mango-boom zit. In een oogopslag ziet Okello de voorwerpen, die meestal op een erfje zijn te vinden: een paar kookpotten, wat gerei voor de melk, een mand. Hij wil zijn hand al uitstrekken om zich meester te maken van twee sappige vruchten . . . als hij opeens alle heerlijke mango's vergeet. Wat is dat dáár?

Hij blijft even doodstil zitten. Zijn ogen vernauwen zich tot smalle spleetjes. Maar dat is . . . dat is . . .

”Edeo!” fluistert hij.

Hij wenkt zijn broer opgewonden om ook in de boom te komen.

Edeo aarzelt. Hij voelt zich veiliger op de begane grond. Maar hij merkt dat Okello iets bijzonders heeft gezien. Wat kan dat zijn? Hij kijkt nog eens het pad af of niemand

in aantocht is. Dan wint de nieuwsgierigheid het van zijn voorzichtigheid.

Okello legt zijn wijsvinger voor zijn lippen. "Doe het zacht," beduidt hij.

Ook Edeo kan snel in een boom klimmen en binnen enkele ogenblikken bevindt hij zich naast zijn broer.

"Kijk dáár!" fluistert Okello. Hij wijst over het lemen muurtje op het erf.

Edeo ziet dadelijk wat hij bedoelt. In de hoek van het erf staat een spanraam, met de huid van een koe. Die huid hangt te drogen in de zon.

Het is déze huid die Okello zelfs de sappige mango-vruchten doet vergeten. En Edeo denkt niet langer aan gevaar. Een koeihuid op een spanraam is geen zeldzaamheid. Maar déze huid herinnert hen allebei aan wat hun vriendje Okafo zei, toen hij hen wees op de mooie koe van Oemara. "Zie je wel de tekening?" vroeg hij. "Met wat fantasie is het net een boom."

Duidelijker nog dan toen zien ze wéér een boom. Maar nu op het spanraam.

7 VOOR IEDER EEN MES!

Het kan niet anders: dit is de huid van de gestolen koe!
"De dief woont hier," fluistert Okello.

Maar Edeo kijkt hem bedenkelijk aan. Dat wil hij niet geloven. Ze kijken op het erf van Haboe, de slager. Haboe is geen dief, die zich op een oneerlijke manier meester maakt van een koe.

Iedereen kent Haboe. Je ziet hem altijd op de markt, waar hij een koe of een geit slacht en het vlees op een lange schraag uitstalt. Ze zijn vaak bij hem geweest als ze voor moeder vlees moesten kopen.

En Haboe zou een dief zijn? Edeo kan het niet geloven. Ze laten zich naar omlaag zakken en staan weer op het pad. Okello loopt om de muur heen en gluurt op het erf. De mensen slapen nog; ze hebben niet gemerkt dat ze zijn bespied.

"Zal ik de huid van dichtbij gaan bekijken?" denkt hij. Maar dat waagt hij niet. "We zullen het de Foelani gaan vertellen," zegt hij.

Dicht bij de nederzetting van de herders zien zij hun vriendje Okafo. Die staat met zijn rug naar hen toe, de zool van zijn ene voet gesteund op de knie van de ander.

"Okafo! Okafoooo!" roept Okello.

Okafo keert zich langzaam om en kijkt wat die opgewonden stem wil. Hij heft zijn stok omhoog om de tweeling te begroeten.

Ze vertellen hem hun grote ontdekking.

Okafo kijkt er vréemd van op.

"Weet je wel zeker dat het de huid is van mijn koe?" vraagt hij.

"Ja, ja . . . héél zeker!"

Ze twijfelen er geen ogenblik aan. Okello hurkt neer om

de tekening op de grond af te beelden. Er zijn toch niet méér koeien met deze tekening. Elke koe is verschillend getekend en het zou heel toevallig zijn als ze na het verdwijnen van Oemara's koe opeens een huid zien met haast dezelfde figuur.

Dat kan Okafo niet ontkennen.

Maar hij kan nóg niet geloven dat Haboe de slager een dief is. Hoewel . . . wie kan gemakkelijker dan hij een koe slachten zonder argwaan te wekken?

"We gaan het dadelijk aan Oemara vertellen," stelt hij voor. Het goedige gezicht van de Foelani wordt ernstig als hij het verhaal van de jongens aanhoort. "Haboe, de slager," mompelt hij. "Ik kan het me niet voorstellen. Maar jullie hebben gelijk, het is vreemd."

Het is nu te laat geworden om nog naar de politie te gaan. Over enkele ogenblikken verdwijnt de zon.

Maar de volgende morgen maakt Oemara er dadelijk werk van.

Hij vertelt bij de politie wat de jongens hebben gezegd – en een agent gaat met hem op bezoek bij Haboe.

Haboe komt juist thuis. Hij is verbaasd als hij de oude herder met een agent van politie voor zich ziet.

"Wat is er?" informeert hij.

"Je weet, Haboe, dat de laatste tijd telkens koeien worden gestolen," antwoordt de agent. "Gisteren is er weer een koe verdwenen, opnieuw één van Oemara. Nu hebben twee jongens verklaard dat ze bij jou, op het spanraam op je erf, de huid van die koe zagen. We willen graag een onderzoek instellen."

Haboe is een en al verbazing.

"De huid van een gestolen koe in mijn bezit!" roept hij verwonderd uit. "Dat is het nieuwste! Maar ga gerust je gang,

ik kan je alleen de verzekering geven dat je niets zult vinden.”

Ze lopen het erf op, waar Edeo en Okello het spanraam hebben gezien. Dat staat er nog, maar zonder huid.

Ze zoeken in het huis. Géén koeiehid.

De oude Foelani krabt bedenkelijk in zijn grijze kroeshaar. Die jongens waren zo zeker van hun zaak. Hebben ze zich dan toch vergist? Jammer dat hij zo snel naar de politie is gegaan.

”Heb je alles gezien?” vraagt Haboe belangstellend.

”Ja” knikt de agent. ”En je hebt gelijk, Haboe, er is op jouw erf of in je huis geen gestolen koeiehid. Die jongens moeten zich hebben vergist.”

”Jongens?” vraagt de slager verbaasd. ”Wat praat je nou over jongens!”

”Dat heb ik toch al gezegd. Twee jongens hebben verklaard dat ze bij jou, op het spanraam op je erf, de huid van Oemara’s koe zagen.”

Haboe begint hard te lachen. ”Dan hebben die jongens je een leuk verzinsel opgedist! Ik denk dat ze hebben gedroomd! Je ziet toch zelf dat er op mijn erf noch in mijn huis een huid is te vinden. Die kwajongens hebben je voor de gek gehouden, neem dat van me aan. Hoe bedenken ze het dat ik een koe van de Foelani zou stelen!”

Bij hun vertrek maakt Oemara zijn verontschuldiging. ”Het spijt me erg dat we jou ten onrechte hebben verdacht Haboe. Maar vergeet niet dat ik de laatste tijd verschillende koeien ben kwijt geraakt. Andere herders zijn ook bestolen. Dat is een kwalijke zaak . . . Ik dacht, toen die jongens me kwamen vertellen wat ze hadden gezien, dat we de dief op het spoor waren. Ik heb niet eens gedacht dat jij de dief zou zijn. Misschien had je de koe van iemand gekocht, zonder te weten dat het een gestolen koe was.”

Onderweg praten de Foelani en de agent weinig.

"Je moet die tweeling maar eens flink onder handen nemen," raadt de agent aan als ze afscheid nemen. Hij is boos om de vergeefse tocht.

Oemara geeft geen antwoord op deze raad.

Hij weet ook niet hoe het allemaal in elkaar zit. Maar hij kan niet geloven dat de jongens hem hebben bedrogen. Ze hebben de huid duidelijk gezien, op het spanraam. Terwijl Haboe de slager beweert dat er in dagen geen huid op zijn raam gespannen is geweest. Wie heeft gelijk? Iemand liegt, dat is duidelijk. Zijn het de jongens . . . of is het de slager? Oemara weet het niet. Hij gaat voor zijn hut zitten en denkt na over alles wat de jongens hem hebben verteld.

Edeo en Okello horen weldra dat de tocht naar Haboe de slager vergeefs is geweest. Okafo weet precies te zeggen hoe het is gegaan.

"Ze hebben er niets gevonden! Het spanraam was leeg. Op het erf en in Haboes hut waren geen huiden. De agent was erg boos, en . . ."

Okello trekt zijn wenkbrauwen op.

Edeo kijkt bezorgd.

"Ik begrijp er niets van," beweert Okello. "Ik heb de huid toch duidelijk gezien. Ze hing op het spanraam te drogen. Ik weet zeker dat ik me niet heb vergist."

"Ik heb het óók gezien," zegt Edeo. "Het was de huid van Oemara's koe."

Okafo luistert stil toe. "De agent zei tegen Oemara dat hij jullie maar eens flink onder handen moest nemen," weet hij nog te vertellen.

"Hmmm," bromt Okello, maar hij hoort nauwelijks wat zijn vriendje zegt. Hij denkt aan Haboe de slager. Daar is iets niet pluis, dat weet hij zeker. Hij en Edeo, ze hebben het allebei gezien. En Haboe durft beweren dat er in geen

dagen een huid op zijn raam was gespannen! . . . Hij liegt!

Maar dan is hij ook in het andere niet te vertrouwen . . .
"Haboe is de dader," zegt hij opeens vastbesloten. "Hij is ons alleen te vlug afgeweest. Waren we er gisteravond maar dadelijk op afgegaan, dan hadden we de huid bij hem gevonden."

"Misschien heeft hij hem verstopt," bedenkt Okafo.

"Of verkocht," veronderstelt Edeo.

De ogen van Okello lichten op. Ja, dat zal het zijn, dat is de enige mogelijkheid. En waar kan dat anders dan bij de opkoper van huiden?

Hij kan opeens niet langer rustig blijven zitten. "We gaan dadelijk kijken!" roept hij uit.

Maar Edeo en Okafo zijn niet zo geestdriftig. Okello moet wijzer zijn! Ze kunnen toch niet zomaar bij de opkoper aankloppen en vragen of hij een huid van Haboe heeft gekocht! De man ziet hen aankomen. Ze worden misschien dadelijk weggejaagd. Het is beter dat de politie op onderzoek gaat. Of Oemara.

"Ik ga niet naar de politie," zegt Okello verontwaardigd.

"En ik durf niet nòg eens naar Oemara te gaan," beweert Okafo.

"Laten we maar naar huis gaan," stelt Edeo voor.

Maar daar wil Okello niet van weten! "We moeten het bij de opkoper proberen," dringt hij aan. De twee andere jongens laten zich ompraten en gezamenlijk trekken ze naar de hut van de opkoper.

Daar blijven ze besluiteloos staan. Hoe nu verder? Ze kunnen toch niet vragen of hij pas een huid van Haboe heeft gekocht - een huid met een tekening die iets lijkt op een boom.

"Ik ga vragen of ik kan helpen," zegt Okello en daar gaat

hij al. Wanneer hij maar eenmaal binnen is kan hij altijd verder zien.

"Goede morgen, meneer," groet hij beleefd een man die aan het werk is. "Kan ik u helpen?"

De man kijkt op. Er glijdt een lachje over zijn gezicht.

"Je wilt zeker graag wat verdienen, hè," vraagt hij. "Het spijt me, maar ik kan je echt niet gebruiken."

Okello gaat er rustig bij zitten.

"Ja, ik zou best iets willen verdienen," antwoordt hij. "En als ik geld had . . . nou, dan kocht ik vast een huid. Hebt u nieuwe huiden?"

De man werkt rustig door.

"Nieuwe huiden?" herhaalt hij Okello's vraag. "Gisteren heb ik er nog een paar gekocht. Maar één was niet droog, dat was vervelend. Die huid heb ik buiten gehangen, kijk, daar," - en hij wijst door een geopende deur naar het achtererf, waar een huid hangt.

Okello's hart begint sneller te kloppen. Daar is de huid! Met de tekening als een boom!

"Het is een mooie!" roept hij enthousiast. "Ik heb die al eens eerder gezien. Hebt u die huid niet gekocht van Haboe, de slager?"

"Jazeker," antwoordt de man. "De slager brengt zijn huiden steeds bij mij. Maar ik zal hem zeggen dat hij ze de volgende keer beter moet laten drogen. Zo wil ik ze niet meer van hem hebben."

Even later staat Okello weer buiten, waar Edeo en Okafo vol ongeduld wachten. Ze hoeven niet te vragen of het bezoek resultaat opleverde: opgewonden vertelt Okello wat hij heeft gezien. "Een vergissing is uitgesloten!" roept hij uit. "Het is de huid die we zoeken. En Haboe heeft die hier gebracht. Hij is de dief, niemand anders. Ik weet het zeker!"

Ze haasten zich naar de politiepost, waar ze buiten adem

arriveren. "Wat een drukte, wat een drukte!" spot een agent, die wat in de schaduw zit te luieren. "Vertel maar eens gauw welke vreselijke dingen er zijn gebeurd."

Maar dan pas ziet hij wie voor zijn neus staan. De tweeling Edeo en Okello. Met een Foelani-jongen. Zijn gezicht betreft.

"Wat moeten jullie hier," vraagt hij, opeens bars. "Het is jullie schuld dat ik tevergeefs naar de hut van Haboe ben geweest. Ik heb gezocht en gezocht en toen bleek dat je de oude Oemara sprookjes had verteld . . . Heb je misschien weer iets anders ontdekt?"

Edeo kijkt bedremmeld.

Zelfs Okello staat met zijn mond vol tanden.

"Maar . . . nee . . . meneer," stottert hij. "We . . . we hebben iets belangrijks gevonden."

"Moet ik weer eens een huis gaan doorzoeken?" informeert de agent ironisch. "In deze hitte? Of wat willen jullie nú?" Maar die agent is echt de kwaadste niet, al zet hij een stem op om dadelijk voor op de vlucht te slaan. Hij ziet aan de ogen van de jongens dat het menens is.

"Vertel me dan maar gauw wat je hebt."

Okello voert het woord. Nu en dan wordt hij door Edeo en Okafo aangevuld. En als de agent alles heeft gehoord, fluit hij even tussen zijn tanden.

"Je weet toch zeker dat je je niet hebt vergist?" wil hij weten.

"Nee, nee," haasten ze zich alle drie. "We weten het zeker."

"Nou, ga dan snel Oemara halen en kom direct terug. Als die niet twijfelt dat het de huid van zijn verdwenen koe is zullen we verder zien. Maar wanneer jullie me wéér voor niets laten lopen . . ."

Hij vertelt er niet bij wat dan zal gebeuren. Maar zijn gebaren spreken duidelijke taal.

Gelukkig hoeven ze niet lang te zoeken om Oemara te

vinden. Die gaat dadelijk mee en samen lopen ze naar de hut van de huiden-opkoper.

"Dat is 'm!" zegt Oemara, zodra hij de huid ziet. "Daar twijfel ik niet aan. Dat is de huid van mijn gestolen koe. Ik kèn die tekening."

Nog diezelfde dag wordt Haboe de slager op de politiepost ontboden. Daar krijgt hij de kwalijk-riekende koeihuid voor zich.

Hij begrijpt dat hij moeilijk langer kan ontkennen en valt door de mand. Zijn hebzucht heeft hem tot diefstal gebracht. Het is precies gegaan zoals de jongens dachten: wanneer een kudde in de buurt van de verborgen spelonk kwam, was Haboe op zijn hoede. Dan wachtte hij het ogenblik af tot een van de dieren zich van de kudde verwijderde - en het kostte weinig moeite een koe met behulp van een paar handenvol zout mee te lokken. In de spelonk werd het dier vastgezet en 's nachts naar de slachtplaats gebracht. Het vlees verkocht Haboe op de markt. Niemand had ooit enige argwaan tegen hem gekoesterd.

De oude Oemara schudt verdrietig het hoofd als hij de bekentenis hoort. Het spijt hem van de koeien die hij en andere herders kwijt zijn. Koeien zijn een belangrijk bezit voor de Foelani - en zelfs méér dan alleen een bezit. Maar het spijt hem nog meer dat Haboe de slager een dief is geworden.

"Je had het toch niet nodig, Haboe?" vraagt hij. "Was je misschien zo arm dat er niet voldoende voedsel in je hut was? Dan zou ik het kunnen begrijpen, al keur ik het niet goed. We hadden je dan graag geholpen . . ."

Haboe schudt stug het hoofd. Nee, nee, dat was het niét. Het was alleen zo verleidelijk om op een goedkope manier telkens een koe in zijn bezit te krijgen, waarvan hij het vlees voor goed geld op de markt kon verkopen.

"Hij zal zijn straf niet ontgaan," zegt de agent. "Veedieven horen hier niet thuis, ze worden streng gestraft."

Opgetogen komen Edeo en Okello thuis en vertellen moeder het verhaal van de huid, die zij hebben gevonden.

"Wij zijn de dief op het spoor gekomen!" zegt Okello trots. Nog diezelfde dag verschijnt de oude Oemara op hun erf. Hij heeft Okafo meegebracht. Die drijft een koe voor zich uit.

"De koe is voor de jongens," zegt Oemara. "Dat heb ik beloofd."

Moeder zet grote ogen op. Een koe! Een koe voor haar tweeling!

"Maar je bent al zoveel koeien kwijt geraakt, Oemara," zegt ze.

Dat is waar. "Ik heb een koe beloofd aan wie de dief op het spoor zou komen. En die belofte wil ik houden. Jouw Edeo en Okello, dat zijn twee flinke kerels, waar je trots op kunt zijn. Zij hebben het dier verdiend."

Edeo en Okello zijn in de wolken! Een koe voor hèn! Iedereen uit de andere hutten komt kijken.

"Wij zijn geen herders," zegt moeder. "Wij bewerken het land."

Oemara knikt; hij weet het.

"Maar toch heb ik het dier meegebracht om de uitgelofde prijs te laten zien," zegt hij vriendelijk. "Ik begrijp dat je liever de waarde in geld hebt dan de koe. Daar heb ik op gerekend. Ik zal je vertellen hoeveel deze koe opbrengt als hij wordt verkocht."

Moeder schrikt van het bedrag.

"Maar dat kun je niet dóén, Oemara!"

"Toch wel," antwoordt de oude Foelani. "Het geld heb ik bij me."

Iedereen is zo druk met de koe op het erf dat niemand ziet

of hoort wat moeder met Oemara bepraat.

"Ze wilden zo graag een mes in leren etui," glimlacht moeder.

"Dat hebben ze wel verdiend. Ik kan ook nieuwe kleren voor ze kopen. En de rest . . ."

Moeder kijkt voor zich uit.

Ze weet opeens wat ze zal doen met het geld dat overblijft. Haar jongens gaan nu nog iedere dag naar de school. Een andere school dan hun half-broers. Een school van de christenen.

"Ze leren allebei uitstekend," heeft de onderwijzer pas gezegd. Daar is moeder blij om. Maar het zal niet lang duren of ze zijn te groot en te knap voor deze school.

Moeder weet nu waar ze dit geld voor zal gebruiken! Haar tweeling mag straks naar een middelbare school in de stad. Ook een school van de Kerk. Daarvoor gaat ze het geld bewaren.

"Het zijn twee flinke kerels," heeft Oemara gezegd. Die woorden maken moeder blij.

"Ik hoop dat ze zullen opgroeien tot eerlijke mannen die Jezus willen volgen," denkt ze in stilte. Dat is haar vurigste wens. Ze zegt het niet tegen Oemara; misschien zou hij, die moslem is, het niet eens begrijpen.

Van het geld dat Oemara haar geeft, wordt eerst wat opzij gelegd. Dat is voor de messen in de mooie leren etuis. Eén voor Okello, één voor Edeo, één voor Okafo.

Met dat geld gaan ze weer naar de markt.

Ze slenteren langs de stalletjes met sappige tomaten en trossen druiven en rode peper. Voorbij de venters van sinaas-appelen, mandarijnen en mango-vruchten. Ze zien de sjacheraars in gedragen kleren, de zwetende moeders met haar kinderen op de rug, halfnaakte jongens die stiekem vruchten gappen.

Totdat ze komen op een hoek van de markt waar de leer-

bewerkers hun waar verkopen.

Dezelfde koopman van de vorige keer staat weer achter het stalletje.

"Hoe duur is dit mes?" vraagt Okello.

De koopman herkent hem dadelijk. Hij zet grote ogen op en op zijn voorhoofd komt een diepe rimpel.

"Gaan we hetzelfde spelletje nog een spelen?" zegt hij bars.

Lachend schudt Okello zijn hoofd. "Nu heb ik geld!" zegt hij blij en laat de muntstukken rammelen. "Voor vier shilling?"

De koopman maakt al aanstalten om verontwaardigd te sputteren over zo'n schandalig laag aanbod.

"Vooruit, vier shilling," zegt hij dan lachend. "Omdat jij het bent."

Het duurt lang voordat ze eindelijk hun keus hebben bepaald. Maar dan zijn ze ook alle drie tevreden, Edeo, Okello en Okafo. Ze hebben ieder een mes, vlijmscherp, in een mooi bewerkt leren etui.

Ze houden zelfs nog geld over om voor elk een handvol aardnoten te kopen!

INHOUD

1	Mes in leren etui	7
2	Wie zal dat betalen?	16
3	Veel te gevaarlijk	22
4	Is dat de dader?	28
5	Een koe voor een dief	39
6	De verborgen spelonk	47
7	Voor ieder een mes	56